

XIV. BÖLÜM- KANAAT VE TUTUMLAR

14. Kanaat ve Tutumlar

Kişilik; bireyin davranış tutarlılığını kısmen açıklayan oldukça tutarlı tutumlar, değerler ve algılama tarzlarının bir bileşimiyle bağlantılı güçlerin aşağı yukarı sürekli bir örüntüsüdür. Bireyin kişiliğinin tutarlılığı çeşitli ortamlarda kendini gösterir. Böylece kişilik bir bireyin düşünme ve davranımının karakteristik yönleri olarak düşünülebilir. (Kottak 2001: 498)

İnsanlar farklı kişiliklere sahiptir. Aynı kültürlenme sürecinden geçen bireyler belli davranış kalıplarını karakteristik özellikler olarak benimsemişlerdir. Şüphesiz farklılıklar da olabilir.

Bu açıklamalardan sonra Tepeköy’de konuşulan kadınların psikolojik ve zihinsel özellikleri hakkında bize bilgi verecek çeşitli özelliklerini inceleyelim.

14.1 Konuşulan Kadınların Kafa Yapıları ve Kişilik Özellikleri

Televizyon kitle iletişim araçları içinde ilk sırada yer almaktadır. Tepeköy’de her evde televizyon vardır. Konuşulan kadınların %95.7’si televizyon izler. Her iki grupta da birer kişi televizyon izlemediklerini söylemiştir (Tablo:K-1). Televizyon izleyen 44 kadının izledikleri program sayısı ortalama 3.6’dır (Tablo.K-2). Haber, yerli dizi ve köylüye yönelik programlar en çok izlenen televizyon programlarıdır. Bunun yanı sıra yerli film, dini program ve son zamanlarda eğlence, magazin yarışma programları Tepeköy Kadınları tarafından izlenen programlar arasındadır (Tablo:K-3). Genç hane başkanı ile yaşlı hane başkanı grubu arasında televizyon izleme durumu ve izledikleri programlar bakımından büyük farklılıklar göze çarpmaz.

Konuşulan kadınların % 73.6’sı ilkokuldan sonra erkek çocuklarını okutmuştur. İlkokuldan sonra erkek çocuğunu okutmayan 11 kişinin % 25’i genç hane başkanı grubunda; % 22.7’si yaşlı hane başkanı grubundadır (Tablo:K-4). Bu durumda elbette ki genç hane başkanını grubunun N’inin 24; yaşlı hane başkanı grubunun N’inin 22 olduğu dikkate alınmalıdır. Çocukların okutulmama nedeni olarak maddi yetersizlik en yüksek yüzdeye sahiptir (Tablo:K-5). Bu durum insanların zihniyetlerinde eğitimle ilgili bir problem olmadığını maddi olanaksızlıklardan dolayı çocuklarının eğitimlerini devam ettiremediklerini göstermektedir.

Konuşulan kadınların % 69'u ilkokuldan sonra kız çocuklarını da okutmuştur. Kızlarını ilkokuldan sonra okutmayan 11 kişi %30.4'ü genç hane başkanı grubunda; % 21.1'i yaşlı hane başkanı grubundadır (Tablo:K-6). Bu durum Tepeköy'de daha genç yaşta insanın eğitime daha çok özen gösterebilecekleri düşüncesini kırmaktadır. Tablo:K-7 incelendiğinde bu sefer kız çocukları okutmama nedenleri içinde erkek çocukları okutmama nedenlerinden farklı olarak maddi yetersizliğin yanında kız çocuklarının okumasına gerek görülmediği yanıtı ortaya çıkmaktadır. Genel toplamda yüzdesi düşüğe olsa bu yanıt bazı zihinlerin günümüzde kadınların ve erkeklerin her konuda olduğu gibi eğitim konusunda da eşit haklara sahip olduğunu kabul etmediklerini göstermektedir.

Tepeköy'de genel olarak dini konulara ve ritüellere genç-yaşlı herkes tarafından önem verilir. Konuşulan kadınların büyük çoğunluğu kız ve erkek çocuklarını camiye kuran öğrenmeye göndermektedir (Tablo:K-8,Tablo:K-9). Tepeköy'de dini inançları konusunda çocuklarının bilgili olmasını isteyen ailelerin yanı sıra çocuklarının kendileri öldüklerinde arkalarından dua etmeleri için kuran öğrenmelerini isteyen anne-babalar da çoktur.

Konuşulan kadınlara erkek ve kız çocuklarının hangi mesleği seçmesini istedikleri sorulduğunda profesyonel meslek ve devlet memurluğu çarpıcı cevaplar olarak karşımıza çıkmaktadır (Tablo:K-10,Tablo:K-11). Konuşulan kişiler mevki ve maddi gücün bu meslek gruplarında olduğunu düşünmektedir. Kendilerinin yaptıkları tarım-toprak-hayvancılık işlerini çok zor ve geleceği olmayan meslekler olarak görmektedirler.

Türkiye geneli için kızların erkeklerden daha erken yaşta evlenmeleri gerektiği zihniyetinin varlığından söz edilebilir. Bu durum Tepeköy'de de hakim bir düşünce yapısı olarak karşımıza çıkmaktadır. Konuşulan kadınlar erkek çocuklarının ortalama 22.4 yaşında evlenmeleri gerektiğini düşünürler. Bu durum genç hane başkanı grubu ile yaşlı hane başkanı grubunda farklılık göstermez (Tablo:K-12). Kız çocuklarının ise ortalama 19.2 yaşında evlenmeleri gerektiğini düşünürler. İki grup arasında yine farklılık görülmez (Tablo:K-13).

Konuşulan köy kadınlarının %97.8'i makyaj yapmaz. Makyaj yapmayan kadınların % 80.4'ünün makyaj yapmama nedeni makyaj yapmayı bilmemeleridir (Tablo:K-14). Konuşulan kadınların hepsi (%100) başlarını örter. Kadınların %89.1'i baş örtmenin dini inançlarının bir gereği olduğunu düşünür (Tablo:K-15). Kadınların başlarını örtmeye başladıkları ortalama yaş 9.9'dur (Tablo:K-16).

Konuşulan 46 kadının %89.1'i nazara inanır ve nazara inananların %70.7'si nazara karşı dua okur ya da okutur (Tablo.K-17,Tablo:K-18). Nazara inanma oranının yüksek olduğu Tepeköy'de nazara karşı dua sayesinde korunacağına inanan kadın oranı oldukça yüksektir (Grafik: 10).

Köyde büyüye inanma oranı çok düşüktür. Konuşulan kadınların % 8.7'si büyüye inanır ve büyüye inananların % 50'si büyüye karşı hocaya gidip dua okutur (Tablo:K-19,Tablo:K-20).

14.2 Kurulan Hipotezler

Sosyal bilim disiplini içinde ilk etapta doğada her olayın tesadüfi bir şekilde var olduğu kabul edilir. Bu hipotez söz edilen olayların nitelik ve nicelik bakımından incelenmesiyle desteklenir ya da çürütülür.

Eğitim seviyesi yükseldikçe insanların zihinlerindeki bilimsel konulara ilginin arttığı ve algılama yetisinin geliştiği; bu doğrultuda nazar, büyü, türbe-yatır ziyareti gibi konulara inanma oranının azalacağı düşünülebilir. Yani eğitilmiş olma durumu arttıkça nazara ve büyüye inanma, türbe-yatır ziyaretine gitme durumu azalır hipotezi kurulabilir. Özel Amaçlı Tablolar 1,2,3 incelendiğinde kurulan hipotezin çürüdüğü, eğitilmiş olma durumu ile söz edilen konular arasında bir ilinti olmadığı anlaşılır. Tepeköy'de eğitilmiş olup olmama durumuna bağımlı kalmadan kadınların çoğunun nazara inanıp; büyüye inanmadığı, türbe-yatır ziyaretine gitmediği tespit edilmiştir.